

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ**

Ректор

проф. Б.Б.Буяк

«15» березня 2022 р.

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 ПСИХОЛОГІЯ

ОПП «ПСИХОЛОГІЯ БІЗНЕСУ І УПРАВЛІННЯ»

при вступі на навчання для здобуття ступеня «Бакалавр»

для вступників на основі ОКР «молодший спеціаліст»

Тернопіль – 2022

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма іспиту розроблена для вступників, які бажають здобути освітній ступінь «бакалавр» зі спеціальності «Психологія» за освітньо-професійною програмою «Психологія бізнесу і управління».

Питання іспиту складені відповідно до програм підготовки психологів, охоплюють основні напрями і завдання вивчення загальної, вікової, педагогічної та соціальної психології. Завдання іспиту спрямовані на визначення у вступників рівня психологічних знань, оволодіння змістом наукової термінології, знання загальних закономірностей функціонування психіки, розуміння сучасних теорій та опанування методами психології; вмінь здійснювати аналіз психологічних явищ. Теоретичні питання спрямовані також на визначення здатності вступників до аналізу, узагальнення та розуміння механізмів соціально-психологічних явищ, що є необхідною умовою оволодіння спеціальністю «психолог бізнесу і управління».

II. ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ

Форма проведення усний іспит. Абітурієнт обирає один із запропонованих екзаменаційних білетів, у якому передбачено два питання. Відповіді на питання абітурієнти дають в усній формі.

1. Визначення психології як науки та її завдання.
2. Основні історичні етапи розвитку психології.
3. Психіка в світлі теорії відображення.
4. Рефлекторна природа психічного.
5. Психіка і свідомість. Характеристика структури свідомості.
6. Сучасна психологія, її зв'язок з іншими науками та місце в системі наук. Структура сучасної психології.
7. Аналіз основних напрямів сучасної психології.
8. Розвиток психології та її завдання на сучасному етапі розвитку.
9. Характеристика методів психології.
10. Виникнення психіки як результат еволюції матерії.
11. Розвиток психіки в філогенезі: тропізми, інстинкти, інтелектуальна поведінка. Спілкування і "мова" тварин.
12. Умови виникнення людської свідомості. Роль праці і мови у виникненні свідомості.
13. Суспільний характер свідомості. Суть відмінностей психіки тварин і людини.
14. Поняття про діяльність, предметний характер діяльності. Єдність свідомості і діяльності.

- 15.Будова людської діяльності.
- 16.Інтеріоризація та екстеріоризація діяльності.
- 17.Навички, їх структура і закономірності формування.
- 18.Вміння та їх формування. Звички та їх роль у поведінці людини.
- 19.Поняття про спілкування. Єдність спілкування і діяльності. Сторони спілкування. Педагогічне спілкування.
- 20.Вербальна і невербальна комунікації. Механізми мови.
- 21.Роль і рольові очікування у спілкуванні. Психологічний контакт у спілкуванні вчителя і учнів. Міжособисті конфлікти, їх корекція.
- 22.Психологічні механізми сприймання людини людиною. Тренінг спілкування.
- 23.Сучасне уявлення про сутність особистості людини.
- 24.Структура особистості. Біологічне і соціальне в структурі індивідуальності. Зарубіжні підходи до трактування особистості.
- 25.Активність особистості. Критика зарубіжних теорій активності особистості.
- 26.Спрямованість особистості. Мотиви поведінки та їх види.
- 27.Самосвідомість і самооцінка особистості. Рівень домагань. Психологічний захист особистості.
- 28.Поняття про групу. Класифікація груп. Критика зарубіжних напрямів дослідження малих груп.
- 29.Міжособистісний вибір. Соціометрія. Мотиваційне ядро вибору. Референтометрія.
- 30.Лідерство в групах і колективах.
- 31.Колективістична ідентифікація. Згуртованість як ЦОЄ.
- 32.Поняття про увагу та її види.
- 33.Фізіологічні основи уваги. Характеристика структурних особливостей уваги.
- 34.Поняття про відчуття. Відчуття в світлі теорії відображення.
- 35.Класифікація і види відчуттів. Механізм виникнення відчуттів.
- 36.Загальні властивості відчуттів. Чутливість та її вимірювання.
- 37.Адаптація органів чуття та її види. Взаємодія відчуттів. Сенсibilізація. Синестезія.
- 38.Сприймання та його характерні особливості.
- 39.Класифікація і види сприймань. Сприймання часу. Характеристика сприймання простору. Зорові ілюзії.
- 40.Поняття про пам'ять. Характеристика теорій пам'яті.
- 41.Характеристика процесів та видів пам'яті.
- 42.Поняття про мислення, його соціальна природа і детермінація.
- 43.Характеристика форм мислення.
- 44.Характеристика мислительних операцій.
- 45.Поняття про уяву, її роль в проблемній ситуації і творчості.
- 46.Почуття та їх функції в діяльності людини. Характеристика вищих почуттів.
- 47.Основні емоційні стани та їх вираження. Характеристика форм переживання почуттів.

48. Поняття про волю як форму активності людини. Потяги, бажання і прагнення особистості. Ризик.
49. Характеристика структури вольового акту. Характеристика вольових якостей людини та їх формування.
50. Темперамент людини. Історія розвитку вчення про темперамент.
51. Фізіологічні основи темпераменту. Характеристика типів темпераменту.
52. Роль темпераменту в трудовій і навчальній діяльності школярів.
53. Характер людини, його структура. Риси характеру. Акцентуація рис характеру.
54. Здібності людини, їх кількісна і якісна характеристика.
55. Характеристика структури здібностей. Талант. Формування здібностей у школярів
56. Предмет, проблеми та методи психології розвитку.
57. Основні етапи розвитку вікової психології.
58. Закономірності та динаміка психічного розвитку в онтогенезі.
59. Проблема періодизації психічного розвитку
60. Пренатальний розвиток та народження.
61. Психічний розвиток немовляти.
62. Психологічні особливості раннього дитинства.
63. Психічний розвиток дитини дошкільного віку.
64. Психологічні питання готовності до шкільного навчання.
65. Психологія молодшого школяра.
66. Криза підліткового віку.
67. Психологія старшокласника.
68. Психологія юності..
69. Психологічні особливості дорослої людини.
70. Психологія старіння та старості.
71. Критичні та сензитивні періоди психічного розвитку дитини.
72. Проблема вікової періодизації психічного розвитку у дитячому віці.
73. Психологія навчання. Розвивальне навчання у сучасній школі: сутність та шляхи забезпечення.
74. Психологія учіння. Формування в учнів бажання та уміння вчитися.
75. Поняття і види соціальних відносин (сімейні, групові, економічні, політичні та національні відносини).
76. Соціальні ролі, їх види.
77. Рольова поведінка. Рольовий репертуар особистості як фахівця у сфері практичної психології. Рольова компетентність
78. Спілкування в системі міжособистісних і суспільних відносин. Його структура та функції у сфері практичної психології.
79. Комунікативні бар'єри у спілкуванні. Стратегії спілкування.
80. Взаємодія та міжособистісний вплив. Засоби впливу при взаємодії соціального працівника з клієнтом.
81. Конфлікт як форма взаємодії. Типові форми поведінки людей у конфліктній ситуації.
82. Особистісні конфлікти та способи їх подолання. Міжособистісні конфлікти та способи їх подолання.
83. Прогнозування поведінки партнера по взаємодії. Каузальна атрибуція

84. Параметри групи: склад групи, структура групи, система ролей, позиція в групі. Поняття про групову динаміку.
85. Керівництво і лідерство. Особливості диференціації лідера та керівника.
86. Керівництво як управлінський феномен. Сучасні стилі та моделі управління.
87. Поняття великої соціальної групи. Класифікація великих соціальних груп.
88. Суть феномену соціалізації. Первинна та вторинна соціалізація особистості.
89. Поняття соціальної установки. Види установок. Ознаки та функції соціальної установки.
90. Вплив соціального оточення на самосвідомість та установки індивіда.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКА.

Критерії оцінювання: якість знань (обсяг, повнота, правильність, усвідомленість, послідовність, самостійність викладу)

Іспит відбувається в письмовій формі на основі білетів, які складаються з двох питань. Час на підготовку – 60 хв.

Якщо абітурієнт отримав 100–123 бали – іспит складено з оцінкою «незадовільно».

190-200 – відповідь послідовна, правильна, розкрито всі поняття даного питання;

175-189 – відповідь послідовна, правильна, однак у процесі розкриття основних положень даного питання, методів і прийомів їх викладу, упущено окремі поняття, або названо зайві. Під час наведення прикладів практичного застосування допущено одну помилку;

160-174 – відповідь правильна, розкрито більше половини усіх основних положень даного питання, методів і прийомів їх викладу. Під час наведення прикладів допущено дві і більше помилки. Відповідь не є послідовною;

124-159 – відповідь охоплює менше половини усіх основних положень даного питання, методів чи прийомів їх викладу; не наведено приклади їх практичного застосування;

100-123 – відповідь фрагментарна, не наведено прикладів практичного застосування знань, не виконано завдання, відповідь на запитання неправильна.

V. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Андреева Г.М. Социальная психология: учебник для высших учебных заведений. М.: Аспект Пресс, 2007. 363 с.
2. Бондарчук О.І. Експериментальна психологія: Курс лекцій. О.І.Бондарчук.К.: МАУП, 2003. 120 с.
3. Боришевський М. Й. Національна самосвідомість у громадянському становленні особистості. К.: АПН України, 2000. 63 с.
4. Вікова та педагогічна психологія: навчальний посібник. О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та інші. К.: Просвіта, 2001. 416 с.
5. Варналій З.С. Основи підприємництва: навчальний посібник. Київ: Знання-Прес, 2003. 285 с.
6. Власова О.І. Педагогічна психологія: навчальний посібник. О.І.Власова. – К.: Либідь, 2005. 400 с.
7. Власова О.І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій і управління: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 398 с.
8. Волянська О.В. Соціальна психологія: навчальний посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
9. Гончарук П.А. Загальна психологія: пропедевтика: модульний підхід П.А. Гончарук, І.В. Сингаївська. К.: Крок, 2009. 220 с.
10. Гусєва О.Ю., Легомінова С.В., Воскобоєва О.В., Ромащенко О.С., Хлевицька Т.Б. Психологія підприємництва та бізнесу: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2019. 257с.
11. Дзвінчук Д. І. Психологічні основи ефективного управління: Навч. посібник. К: ЗАТ “НІЧЛАВА”, 2000. 279с.
12. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навчальний посібник / Т. В. Дуткевич. – К.: ЦНЛ, 2005. – 456 с.
13. Дуткевич Т.В. Дошкільна психологія. К.: Центр учбової літератури, 2009.
14. Жигайло Н. І. Комунікативний менеджмент: навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012 368 с.
15. Заброцький М.М. Педагогічна психологія: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2000. 100 с.
16. Загальна психологія: Навчальний посібник. О. Скрипченко, Л. Долинська, З. Огороднійчук. К.: „А.П.Н.”, 2001 464 с.
17. Занюк С. С. Психологія мотивації: Навчальний посібник. К.: Либідь, 2002. 304 с.

- 18.Зубенко Л. Г., Немцов В. Д. Культура ділового спілкування. уавч. посібник К.: Ексоб, 2000 200с.
- 19.Іванова Н. Л., Михайлова Є. В., Штро В. А. Введення в психологію бізнесу. М.: Изд-во ГУ ВШЕ. 2008.256 с.
- 20.Киричук О.В. Психологія особистості. Опорний конспект лекцій. К., 2003. 47 с.
- 21.Крайг Грэйс. Психология развития. СПб.: Питер, 2001. 992 с.
- 22.Коломінський Н. Л. Психологія менеджменту в освіті (соціально-психологічний аспект). К.: МАУП, 2000. 286с.
- 23.Колот А. М. Мотивація персоналу: Підручник. К.: КНЕУ, 2002. 337с.
- 24.Кулагина И.Ю. Возрастная психология: развитие ребенка от рождения до 17 лет. - М.,1999.
- 25.Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: Навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. 384 с.
- 26.Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 128 с.
- 27.Ліфарєва Н.В. Психологія особистості.: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 240 с.
- 28.Лозниця В. С. Психологія менеджменту: навч. посібник. К.: ТОВ “УВТК”, 2000. 512с.
- 29.Ложкін Г.В., Спасенніков В.В., Комаровська В.Л. Економічна психологія: навч. посіб. Київ : Професіонал, 2004. 302 с.
- 30.Ложкін Г.В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика. К.: ВД «Професіонал», 2007. 416 с.
- 31.Лоуренс П. А., Джон Оливер П. Психология личности: теория, исследования. М.: Аспект-Пресс, 2000. 607 с.
- 32.Максименко С. Д. Загальна психологія: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2010. 272 с.
- 33.Мадди Сальваторе Р. Теории личности: сравнительный анализ. Пер. с англ. СПб.: Речь, 2002. 539 с.
- 34.Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
- 35.Мироненко И.А. Современные теории в психологии личности: Учебное пособие. Под ред. Б.Д. Парыгина. СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2003. 224 с.
- 36.Мухина В.С. Возрастная психология. М., 2000. 254 с.
- 37.М'ясоїд П. А. Загальна психологія. К.: Вища школа, 2000. 479 с.
- 38.Нагаєв В.М. Конфліктологія: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 198 с.

39. Основи соціальної психології: Навчальний посібник. О.А.Донченко, Н.В., Хазратова та ін. За ред. М.М.Слюсаревського. М. Київ, Міленіум, 2008. 495 с.
40. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. 448с.
41. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: навч. посібник. Івано-Франківськ: Плай, 2001. 695с.
42. Павелків Р.В. Вікова психологія: підручник К.: Кондор, 2011. 469 с.
43. Пачковський Ю. Ф. Психологія підприємництва: навч. посібник. Київ: Каравела, 2019. 416с.
44. Палеха Ю. І. Ключі до успіху, або організаційна та управлінська культури. К.: Вид-во Європ. ун-ту фінансів, 2000. 211с.
45. Психологія: Підручник. Ю. Л. Трофімов. В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін. за ред. Ю. Л. Трофімова. К.: Либідь, 2001. 558 с.
46. Психология. Комплексный подход. Под ред. М. Айзенка. Минск: Новое знание, 2002. 832 с.
47. Психология профессиональной деятельности. Ред. Н. Самоукина. СПб.: Питер, 2003. 224с.
48. Реан А.А. Психология личности: Социализация, поведение, общение. Ред. Д. Гиппиус. СПб.-М.: «Олма-пресс», 2004. 416 с.
49. Савчин М. Загальна психологія: підручник. Київ. ВЦ «Академія». 2018. 344 с.
50. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: підручник. К.: Академвидав, 2005. 360 с.
51. Сердюк О. Д. Теорія та практика менеджменту: навч. посібн. Київ: Професіонал, 2004. 432 с.
52. Степанов О.М. Психологічна енциклопедія. К.: Академвидав., 2006. 424с.
53. Фельдштейн Д.И. Психология развития человека как личности. М.-Воронеж: МОДЭК, 2005. 568 с.
54. Фрейджер Р., Фейдимен Д. Личность: теории, эксперименты, упражнения. СПб.: Олма-Пресс, 2001. 864 с.
55. Холл К.С., Линдсей Г. Теории личности. М.: Эксмо-Пресс, 2000. 592 с.
56. Цимбалюк І. М. Психологія. Рівне: Принт Хаус, 2003.
57. Яцура В.В., Хоронжий А.Г., Жигайло Н.І. Психологія керівника: навч. посіб. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. 256 с.
58. Hjelle L., Ziegler D. Personality theories. McGraw-Hill. 2006. 606 p.
59. The Psychology Book. London. 2011. 352 p.
60. Goleman D. Working with Emotional Intelligence. New York. 2006. 400 p.
61. Ralls E., Riggs C. The little book of psychology. New York. 128 p.
62. David Myers "Social Psychology", 7th ed., New York. McGraw Hill. 2002. 688 p.